

Wet op de jeugdbescherming

De Redactie

Sedert de uitvaardiging van de wet op de jeugdbescherming van 8 april 1965, heeft er reeds heel wat inkt gevloeid over deze materie. Daarom geven we in deze kroniek een overzicht van de belangrijkste artikelen in dit verband verschenen. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de meer algemene commentaren en de besprekingen van een bijzonder aspect van de wet.

I. Algemene Commentaar.

Een heel brede benadering van de problematiek wordt ons geboden door M. Croonenberghs en door J. Constant.

Eerstgenoemde wordt door R. Victor met waardering « specialist » van degelijke vulgarisatie van rechtswetenschap genoemd. Is het boek geen vademecum voor de praktijk, het heeft de grote verdienste de betekenis van de wet van 8 april 1965 voor het grote publiek toegankelijk te maken.

Ook Constant bespreekt de wet in haar geheel. Na een korte historische schets van de jeugdbescherming en een analyse van de oorzaken der toename van de jeugd delinquentie na W.O. II, volgt een overzicht van de nieuwe regeling waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen enerzijds de sociale bescherming, anderzijds de gerechtelijke bescherming van de jeugd. Telkens wordt vergeleken met de wet van 1912 en andere voorgaande wetten. Verder nog een overzicht van de voorbereidende werken en de parlementaire behandeling.

Bij de categorie van algemene besprekingen mogen we ook nog rangschikken de artikelen van L. Slachmuylder en J. Hirsch.

Slachmuylder schetst vooreerst het kader waarin de nieuwe wet is ontstaan, wijst op de noodzaak van hervorming van het vroegere stelsel en somt in een vijftal punten de beginselen op die de grondslag van de nieuwe regeling uitmaken. De bouw van de wet beantwoordt volledig aan deze beginselen, waar de auteur uitvoerig op ingaat. Om te besluiten wijst hij op de verstrekkende draagwijdte van de wet in diverse rechtstakken en is ervan overtuigd dat het succes van de hervorming zal afhangen van de wijze waarop men de wet zal toepassen en vooral van de coördinatie der aangewende technische middelen.

Hirsch behandelt de stof in vier titels. Bij een algemene situering worden de vrijheid van de huisvader en de begrenzing hiervan, de plaatsingsinstellingen en de medico-psychologische centra van nabij bekeken. Dan wordt dieper ingegaan op de sociale en de gerechtelijke bescherming.

Ontegensprekelijk zijn sociale bedenkingen een belangrijke aanleiding geweest tot de nieuwe regeling en het is dan ook normaal dat de meeste auteurs de wet in een sociaal kader situeren. Zo doet ook R. Horion.

Hij bestudeert voornamelijk het mechanisme van de sociale bescherming. Voor wat de gerechtelijke bescherming betreft, beperkt hij zich tot de burgerlijke bepalingen in verband met minderjarigen.

Een aantal auteurs geven trouwens vooral aandacht aan de civielrechtelijke bepalingen in de nieuwe wet : bvb. J. Matthys en C. Delnoy-Margreve.

Bij de eerste schrijver heeft het besef dat de civielrechtelijke bepalingen niet mogen losgemaakt worden van de bepalingen betreffende de sociale bescherming van de minderjarige en zijn bescherming t.o.v. de ouders, hem ertoe aangezet de scherpe analyse van de burgerlijke rechtstoestand van de jeugd te laten voorafgaan door een ontleding van de fundamentele principes van de nieuwe wet. Delnoy-Margreve komt tot de conclusie dat de civilist meer gewenst had dan alleen een jeugdrechter, namelijk een rechter voor familiale aangelegenheden, die zou bevoegd zijn ook voor hen die toezicht hebben op de jeugd. Niettemin noemt hij de wet een gelukkige stap in de uitwerking van het gewenste recht.

Meer beperkte wetscommentaar wordt ons gegeven door M. Donnay. In dit vrij uitvoerig artikel, legt de auteur, na de oude en de nieuwe regeling te hebben vergeleken, de nadruk op het preventieve karakter van de wet. De innovaties zijn enerzijds de instelling van een jeugdbeschermingscomité en een Nationale Raad ter bescherming van de jeugd, anderzijds de oprichting van jeugdrechtbanken. De schrijver geeft dan een integrale weergave van de wetsartikels die hij als de belangrijkste beschouwt, zoals deze in verband met de woonplaats, het huwelijk, de echtscheiding, de adoptie, de ouderlijke macht, enz...

Tenslotte kunnen we onder de hoofding « algemene commentaar » ook nog een artikel onderbrengen van G. De Bock, alhoewel het hier geen eigenlijke wetscommentaar betreft.

Deze beschouwingen zijn veeleer een confrontatie tussen persoonlijke opvattingen over de jeugdbescherming in 't algemeen en de

nieuwe wet. Aldus wordt nagegaan welke opvattingen in de wettekst geconcretiseerd zijn en welke de lacunes en nevralgieke punten van deze wet zijn.

II. Bijzondere aspecten van de wetgeving.

Een meer gedetailleerde bespreking, waarbij enkele aspecten duidelijker belicht worden, vinden we bij enkele andere auteurs.

Het probleem dat in de nieuwe wetgeving sterk de aandacht trekt is de juiste omlijning van de ouderlijke macht. Voor notaris Van Impe zijn de wijzigingen die aan de regeling van de ouderlijke macht worden aangebracht de belangrijke resultaten van de nieuwe wet. Immers het was vooral ten aanzien van de ouders dat de starheid van het vroegere stelsel tot uiting kwam. De auteur bekijkt de vernieuwing dan ook vanuit deze optiek : wijziging en aanpassing van de ouderlijke macht. Hij geeft eveneens een opsomming van de desbetreffende wetsartikels.

Veel aandacht wordt eveneens besteed aan de procedureregels. In de wijze waarop de zaak behandeld wordt dient enerzijds de vervolging van het misdrijf beoogd, anderzijds de bescherming van de minderjarige.

De mogelijkheid om tegen de door de rechter getroffen beslissingen beroep aan te tekenen werd uitgebreid in het artikel 58 van de wet van 8 april 1965. Een interpretatie hiervan vinden wij bij Dembour. Deze wijst erop dat het artikel 32 van de wet van 15 mei 1912 enkel het beroep voorzag tegen de beslissing waarbij de minderjarige uit zijn milieu werd verwijderd en dat dit beroep enkel mogelijk was door de minderjarige, diens ouders of door de personen die het toezicht over de minderjarige hadden. Het nieuwe artikel 58 stelt het beroep open voor alle betrokken partijen en tegen alle beslissingen door de jeugdrechtbank getroffen.

De auteur stelt vervolgens de vraag of hieraan geen afbreuk wordt gedaan door de ministeriële omzendbrief van 29 augustus 1966, die bepaalt dat de beslissingen die slechts de uitvoering regelen van de getroffen maatregelen niet vatbaar zijn voor beroep. Dembour meent hier positief te moeten antwoorden daar art. 58 geen enkel voorbehoud maakt en daar de commissie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers de mogelijkheid om steeds beroep te kunnen aantekenen als een fundamentele garantie bestempelt.

Lox en Slachmuylder daarentegen besluiten, vertrekkende van de algemene kontekst van de procedure voor de jeugdrechtbank, dat het beroep tegen uitvoeringsmaatregelen niet mogelijk is. De wetgever heeft zijn volle vertrouwen geschonken aan de magistraten van de

jeugdrechtbanken in de uitvoering van de getroffen beslissingen. In zijn antwoord hierop handhaaft Dembour zijn stelling. De uiteindelijke vraag blijft, aldus Dembour, of de rechters in beroep, bij de behandeling van de uitvoeringsmodaliteiten, de hieraan verbonden moeilijkheden aankunnen. Het antwoord hierop zal door de rechtspraak gegeven worden.

Van groot belang is eveneens de tactvolle wijze waarop de procedure voor de jeugdrechtbank dient gevoerd. Het probleem van het beroepsgeheim neemt hierbij een centrale plaats in. In zijn artikel geeft jeugdrechter Slachmuylder een diepe ontleding. Na het beroepsgeheim onderzocht te hebben, past hij dit in concreto toe op de jeugdbescherming. Naast de plicht van geheimhouding, behandelt hij het recht van geheimhouding en zijn beperkingen.

Als besluit geeft de auteur een synthese van de houding door de afgevaardigden en medewerkers van de jeugdbescherming aan te nemen in de diverse hypotesen.

Tenslotte stippen we nog een rechtsvergelijkend artikel aan, waarin J.M. Piret de toestand in Frankrijk behandelt. De auteur geeft in het kort de vernieuwing aan door de wet van 8 april 1965 aan de vorige regeling aangebracht. Hij verheugt zich over de opnemings van de bijstand inzake opvoeding in de nieuwe wet, en toont aan hoe de ervaring die men in Frankrijk op dit gebied reeds verworven heeft, voor België een interessante referentiebasis kan betekenen. Dit is dan ook het opzet van dit artikel. Het is een wél gefundeerde studie die gestoffeerd is met sociologische en statistische gegevens.

BIBLIOGRAFIE:



- M. CROONENBERGHS : « De Jeugbescherming », Van In, Lier, 1967 (106 blz.).
Besproken door R. Victor in R.W. 66-67, kol. 2024.
- J. CONSTANT : « La protection sociale et judiciaire de la jeunesse », Rev. Dr. Pén.,
1965, 533-540 en 553-560.
- L. SLACHMUYLDER : « Commentaire législatif. La loi belge du 8 avril 1965 sur
la protection de la jeunesse », Le Service Social, 1965, nr. 5, p. 193-206.
- J. HIRSCH : « Loi du 8 avril sur la protection de la jeunesse. Commentaires légis-
latifs », J.T. 13 juni 1965, nr. 4494, p. 377-384 en J.T. 20 juni 1965, nr. 4495,
p. 398-404.
- R. HORION : « La protection de la jeunesse », Journ. Jug. Paix, 1965, nr. 4, p.
121-129.
- J. MATTHYS : « De civielrechtelijke bepalingen betreffende de minderjarigen in
de nieuwe wet op de jeugbescherming », T.P.R., 1965, nr. 3, p. 311-401.
- C. DELNOY-MARGREVE : « Le civiliste et la loi du 8 avril 1965 relative à la
protection de la jeunesse », Ann. Fac. Droit de Liège, 1965, 421.
- M. DONNAY : « Loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse », Rec.
Gén. Enr. Not., 1967, nr. 21001, p. 41-55.
- G. DE BOCK : « Beschouwingen naar aanleiding van de nieuwe wet op de jeugd-
bescherming », R.W., 3 oktober 1965, kol. 225-236.
- VANIMPE J. : La loi du 8 avril 1965 sur la protection de la jeunesse et ses inci-
dences sur le droit civil, Rev. Prat. Not. Belge, 1965, nr. 2510, p. 277-284.
- DEMBOUR P. : « Quelques réflexions à propos de l'article 58 de la loi du 8 avril
1965 relative à la protection de la jeunesse », J.T. 1967, nr. 4565 p. 149.
- LOX F. en L. SLACHMUYLDER : « Réflexions sur l'application des art. 58 et 60
de la loi du 8 avril 1965 sur la protection de la jeunesse », J.T. 1967, nr. 4582
p. 457.
- DEMBOUR : « A propos de la protection de la jeunesse », J.T. 1967 nr. 4572 p.
526.
- SLACHMUYLDER L. : Secret professionnel et protection de la jeunesse. Commu-
nication des dossiers du tribunal de la jeunesse. J.T. 1967 nr. 4586, p. 529-
532.
- PIRET J.M., Action sociale préventive et assistance éducative. Loi du 8 avril 1965
et expérience française.
Rev. Dr. Pénal 1965-1966 nr. 5, p. 436-469.